

1.Samouprava:	3
2.Lokalna samouprava:.....	3
3.Lokalna skupnost:.....	3
4.Dihotomija.....	3
5.Subsidiarnost - načelo.....	3
6.Teorija kontinuuma.....	3
7.Širša lokalna skupnost.....	3
8.Regija (regio-del celote).....	4
9.Decentralizacija in Dekoncentracija.....	4
10.Načelo delitve oblasti na lokalni ravni.....	4
11. Upravna enota.....	4
12.Regionalizem.....	4
13. Regionalizacija.....	4
14. Občina.....	4
15. Pokrajina.....	4
2. Katere so sestavine reforme lokalne samouprave v RS.....	5
3.Katere so bile značilnosti komunalnega sistema.....	5
4.Ali je nekdanja občina bila samoupravna skupnost.....	5
5.Cilji uvedbe lokalne samouprave v RS – Cilji reforme LS v RS.....	5
6.Opiši vsebino ELLS	6
7. Financiranje lokalne skupnosti - Kako ELLS ureja vprašanje virov	6
8. Kako pojmuje ELLS lokalno samoupravo.....	7
9. Katere so obveznosti RS po ratifikaciji ELLS.....	7
Pravno podlago za LS predstavljajo:.....	7
10. Primerjaj ELLS z lokalno samoupravo v SLO.....	8
11. Ali je naša lokalna samouprava skladna z ELLS.....	8
12. Kaj pravi ELLS o sodelovanju in povezovanju lokalnih skupnosti.....	8
13. Vloga Sveta Evrope na področju lokalne in regionalne samouprave oziroma demokracije.....	8
14. Katere cilje si zastavlja SE na področju lokalne in regionalne demokracije na prehodu v tretje tisočletje.....	8
15. O čem govori Evropska okvirna konvencija o čezmejnem sodelovanju teritorialnih skupnosti ali oblasti.....	9
16. O čem govori osnutek Evropske listine o regionalni samoupravi.....	9
17. Pakt stabilnosti za jugovzhodno Evropo in lokalna samouprava.....	9
18. Evropska unija in lokalna samouprava.....	9
19. Kateri so ustavni in zakonski pogoji za ustanovitev občine in postopek ustanovitve.....	9
20. Kakšen je postopek za ustanovitev občine.....	10
21. Katere so značilnosti občine kot temeljne samoupravne lokalne skupnosti.....	10
22. Naloge občine.....	10
23. Organi občine in njihove pristojnosti.....	11
24. župan - Katere so funkcije- pristojnosti župana.....	11
25. Katere so pristojnosti Občinskega sveta.....	11
26. Vloga in položaj nadzornega odbora v občini.....	12
27. Vloga in položaj delovnih teles Občinskega Sveta.....	12
28. Ožji deli občine in njihov pravni status.....	12
29. Položaj KS nekdanj in danes.....	12
30. Kako se financirajo občine – Vir prihodkov občine.....	12
31. Kaj sestavlja občinsko premoženje in kako se upravlja z njim.....	13
32. Razlika met zagotovljeno in primerno porabo.....	13
33. Kaj je občinski proračun.....	13
34. Akti občine - Katere akte sprejema občina.....	13
35. Kdo odloča v upravnih zadevah iz občinske pristojnosti na prvi in na drugo stopnji.....	13

36. Kdo odloča upravnih zadevah iz prenesene pristojnosti občine na prvi in na drugi stopnji.....	14
37. Kaj ureja statut občine.....	14
38. Katere so lokalne javne službe.....	14
39. Kako je organizirana in kaj dela občinska uprava.....	14
40. Kaj določa ZLS glede oblik neposrednega odločanja prebivalcev občine.....	14
41. Kako je urejen nadzor zakonitosti nad delom občinskih organov.....	15
42. Kako je urejeno sodno varstvo lokalne samouprave.....	15
43. Kaj pravi ZLS o nacionalnem združenju lokalnih skupnosti.....	15
44. V čem je ustavnopravni problem pokrajin – 143.člen.....	15
45. Kaj je pokrajina.....	15
46. Katere organe naj bi imela pokrajina.....	16
47. Kako se deli skupno premoženje med novo nastale občine.....	16
48. Vloga Ustavnega sodišča RS pri reševanju problemov lokalne samouprave.....	16
49. Ali je reforma lokalne samouprave v RS uresničena.....	16
50. Kateri so glavni problemi lokalne samouprave v RS.....	16
51. Kaj sestavlja pravno podlago za lokalno samoupravo v RS.....	17
52. Kaj določa Ustava RS o lokalni samoupravi.....	17
53. O čem govori zakon o lokalni samoupravi.....	17
54. Kaj je vsebina zakona o financiranju občin.....	18
55. O čem govori zakon o postopku za ustanovitev občin ter za določitev njihovih območij.....	18
56. Kako so urejene volitve organov občine.....	18
57. Kaj pojmuješ pod lokalno demokracijo.....	18
58. V čem so prednosti in pomanjkljivosti majhnih in velikih občin.....	18
59. Kako si zamišljaš nadaljnji razvoj lokalne samouprave v RS.....	18
60. Kakšno je tvoje stališče do uvedbe pokrajin v RS.....	19

POGOSTA VPRAŠANJA PRI PREDMETU: LOKALNA SAMOUPRAVA

1. Pristojnosti občine,
2. Pogoji in postopek za ustanovitev občine,
3. Občinski organi in njihova medsebojna razmerja,
4. Ustavna in zakonska problematika pokrajin,
5. Vsebina Evropske listine o LS,
6. Pristojnosti župana, občinskega sveta...
7. Naloge lokalnih skupnosti (izvirne in prenesene),
8. Organi lokalnih skupnosti in njihove naloge,
9. Evropska listina lokalne samouprave,
10. Postopek ustanovitve občine,
11. Akti urejanja zadev (za lastne in prenesene pristojnosti),
12. Razmejitev lokalnih zadev od upravnih (ali državnih)
13. Splošni posamični pravni akti občine,

VPRAŠANJA IZ ZADNJEGA IZPITA V MESECU MAJU !

14. Pogoji za ustanovitev občine,
15. Občinske javne službe-naloge,
16. Načela Evropske listine v Lokalni samoupravi,
17. Analiza Evropske listine v primerjavi z našo zakonodajo in ustavo,
18. Izvirne in prenesene naloge občin,
19. Financiranje občin,

MOŽNO NA IZPITU = posebej poudaril profesor; - EVROPSKA LISTINA – Stalno izpitno vprašanje

20. Opiši vsebino Evropske listine!
21. Primerjaj Evropsko listino z lokalno samoupravo v Sloveniji!
22. Katera so načela Evropske listine (9. Člen) o virih za financiranje lokalnih skupnosti?
23. Kakšne so posledice ratifikacije Evropske listine s Slovenijo?

POJMI:

1. Samouprava:

Samoupraven je tisti, ki ima pravico in možnost odločati o svojih zadevah na podlagi lastne moči. Bistvo samouprave obstoji v tem, da se neki krog poslov opravlja po ljudeh iste organizacije, ki je na teh poslih neposredno zainteresirana, ne pa od centralne vlade ali od le-tej podrejene uprave.

2. Lokalna samouprava:

Lokalna samouprava:

- je pravni pojem
- je pri nas pravica lokalnih skupnosti da urejajo in opravljajo v svoji pristojnosti javne zadeve, ki se nanašajo na življenje in delo prebivalcev na njihovem območju;
- po MELLIS, je pravica in sposobnost lokalnih oblasti, da v okviru ustave in zakonov opravljajo bistveni del javnih zadev lokalne narave z lastno odgovornostjo in v korist lokalnega prebivalstva.

3. Lokalna skupnost:

Lokalna skupnost je nosilec lokalne samouprave in je dejanski družbeni pojav. Lokalna skupnost je tista teritorialna skupnost, kjer se na najnižji ravni pojavljajo določene skupne potrebe prebivalstva, ki jih je mogoče reševati le skupno. Gre za skupnost na določenem območju.

Bistveni elementi lokalne skupnosti so:

- ozemlje,
- prebivalci ki so naseljeni na tem ozemlju,
- skupni interesi in potrebe teh ljudi, zavest ljudi o skupnosti ki ji pripadajo ter
- dejavnosti za zadovoljevanje teh potreb.

4. Dihotomija

Lokalne skupnosti so se delile na podeželske ali ruralne in mestne ali urbane skupnosti. To ločevanje lokalnih skupnosti zgoj na dve strogo ločeni skupine danes ne pride več v poštev. Tej delitvi na dve veliki skupini rečemo dihotomija.

5. Subsidiarnost - načelo

V sodobnosti je **reafirmirano načelo subsidiarnosti**. To načelo ima filozofski pa tudi upravno-organizacijski vidik. Lahko nam služi kot orodje za presojo demokratičnosti posamezne države. Izhodišče tega načela je posameznik in varovanje njegove avtonomije, ki mu jo garantira ustava z dodelitvijo vrste pravic in svoboščin.

Po načelu subsidiarnosti se nobena oblast ne sme vmešavati – posegati v to avtonomijo. Dolžnost politične oblasti je, da ukrepa, da se uresničuje človek kot svobodno bitje opremljeno s sodobnimi svoboščinami in pravicami.

Za razmerja med različnimi ravnmi – nivoji oblasti, pa načelo subsidiarnosti pomeni dajanje prednosti bazi pred vrhom (bottom up democracy). Nižja raven oblasti naj opravlja vse naloge, ki jih je zmožna opravljati učinkoviteje, racionalneje in bližje državljanom. Višja oblast, npr. regionalna ali državna naj opravlja naloge, ki jih ni zmožna in dokler jih ni zmožna opravljati nižja oblast.

Sam izraz subsidiarnost izvira iz latinske besede SUBSIDIUM (pomoč). V našem primeru višja oblast ne le da ne sme posegati v naloge, ki jih lahko opravlja nižja oblast, temveč je dolžna pomagati nižji oblasti za opravljanje njenih nalog in za prevzem dela nalog višje oblasti.

6. Teorija kontinuuma

Sociologija lokalnih skupnosti je oblikovala teorijo urbano - ruralnega kontinuuma. Lahko jo ponazorimo s premico, na eni strani tipična podeželska skupnost, na drugi strani pa tipična mestna skupnost, vmes pa lokalne skupnosti, ki jih ni mogoče brez ostankov uvrstiti v eno ali drugo skupino.

7. Širša lokalna skupnost

Širše lokalne skupnosti so lahko različne po velikosti, po št. prebivalcev, po obsegu ozemlja, po pristojnostih, po ekonomski moči itd.

Splošni pojem za širše lokalne skupnosti je regija. Regija je večja teritorialna skupnost, ki je tik pod državno ravni, ima svojo predstavniško telo, pristojnosti, premoženje in finance, predpise,...

Državna skupnost je širša teritorialna skupnost, ki je notranje členjena na različne lokalne skupnosti; občine, province, pokrajine, regije, okraje,...

Vsaka država pa je v tem po svoje specifična. Širša lokalna skupnost je temelj demokratičnega sistema in primarna navezna točka za decentralizacijo državnih zadev.

8. Regija (regio-del celote)

Je širša enota znotraj države, ki ima svoje osebne prebivalce, premoženje, predpise in organe. Pri regiji gre za vmesni prostor med republiko in občinami, v katerem se pojavljajo aktualne potrebe, kot so gradnja in vzdrževanje lokalnih cest regionalnega pomena, oskrba z vodo in energijo, ..., ki jih je treba upoštevati in zadovoljevati. Definicij regij je zelo veliko. V našem delu jo pojmuje kot decentralizirano in dekoncentrirano obliko državne uprave in drugo raven lokalne samouprave.

9. Decentralizacija in Dekoncentracija

Decentralizacija: Sam izraz **decentralizacija** pove, da gre za prenos nalog s centralne oblasti na nižje ravni oblasti. Država prenaša del svojih nalog bodisi v izvorno pristojnost lokalnih skupnosti, bodisi v preneseno pristojnost.

V tem drugem primeru lokalni organi (občinski svet, župan) prevzamejo posamezno zadevo iz državne pristojnosti tako, da jo opravljajo v imenu in za račun države. Tu govorimo tudi o t.i. **načelu koneksitete**.

Po tem načelu je tisti npr. naš državni zbor, ki drugemu npr. občini povzroči odgovornost za opravljanje posamezne javne zadeve dolžan temu zagotoviti tudi ustrezna sredstva.. Decentralizacija je uresničevanje načela subsidiarnosti in z njim povezanih načel gospodarnosti in enotnega opravljanja nalog.

Načelo Dekoncentracije: tu gre za opravljanje državnih zadev po državnih organih izven centra (npr. Upravne enote). Naloge so še vedno državne naloge in opravljajo jih državni upravni organi na terenu. Tako se upravne storitve države približajo državljanom, ki nastopajo kot stranke v različnih upravnih postopkih.

10. Načelo delitve oblasti na lokalni ravni

Prava vloga lokalne samouprave je v delitvi oblasti. Z delitvijo oblasti med centrom in lokalno skupnostjo je oblast centra zmanjšana tako, da je manj možna zloraba te oblasti. V tem smislu je lokalna samouprava vrsta varstva pred tiranijo. Sistem lokalne samouprave omogoča demokratični državi, da so določene javne službe učinkovitejše in zmogljivejše, kot bi bilo to mogoče, če bi bila vsa oblast centralizirana. Lokalne oblasti morajo imeti zagotovljeno pravico, da z lastno odgovornostjo urejajo vse zadeve lokalnih skupnosti znotraj okvirov, ki jih določa zakon.. (načelo subsidiarnosti)

11. Upravna enota

Po zakonu o upravi je država prevzela vse upravne naloge in pristojnosti na področjih, za katera so bila ustanovljena posamezna ministrstva ter vse druge z zakonom določene upravne naloge oblastvene narave iz pristojnosti občin. Upravne naloge opravljajo upravne enote, razen nalog geodetske službe, nalog upravnega nadzorstva ter nalog na področju obrambe in zaščite, ki jih opravljajo neposredno pristojna ministrstva. Upravne enote so nastale na sedežih dotedanjih občin in kjer naj bi občani kot državljani urejali svoje upravne zadeve in postopke.

12. Regionalizem

Je gibanje. Je politično gibanje (v Italiji, Španiji) za okrepitev položaja regij, kjer jih imajo oz. njihovo uvedbo tam, v tistih državah, kjer za to obstajajo pogoji.

13. Regionalizacija

Je proces nastajanja regij, katerega končni rezultat je uvedba regij (v SLO uvedba pokrajin).

14. Občina

Občina je po definiciji demokratična institucija. Občina so ljudje in je zaradi ljudi vsa organizacija lokalne oblasti.

15. Pokrajina

Je oseba javnega prava. Pokrajine bodo zapolnile prazen prostor med državo in občino. Kakšne naloge bodo imele o tem je opravljenih že več raziskav, tudi primerjalnih.

II. DEL

2. Katere so sestavine reforme lokalne samouprave v RS

Pri reformi lokalne samouprave gre v prvi vrsti za jasno delitev pristojnosti med državo, njenimi organi in organi lokalne samouprave.

Reforma lokalne samouprave ima pet sestavin:

- **teritorialna** (tu gre za razmislek kako preoblikovati velike komune v občine)
- **funkcionalna** (kako prerazdeliti pristojnosti države in občine na posameznem področju z vidika načela subsidiarnosti)
- **finančno-materialna** (tu gre za zagotovitev takšnega financiranja občin, ki jim bo omogočilo opravljanje njihovih nalog)
- **organizacijsko-upravna** (tu gre za novo shemo odločanja v občini)
- **pravna** (tu gre za določitev lokalne skupnosti kot pravne osebe javnega prava in za celovito vgraditev položaja lokalne skupnosti v pravni red).

3. Katere so bile značilnosti komunalnega sistema

Organi v občini so bili enaki kot v republiki in sicer: skupščina, Izvršni svet in občinski upravni organi (ob tem pa še vrsta drugih t.i. SIS-i...). Vsebina sprejetih odlokov je bila v veliki meri prepisana iz državnih predpisov. Ker se občina ni uresničevala kot lokalna samoupravna skupnost, se je samouprava selila v ožje dele to je KS. Te so se ukvarjale z zadevami kot so lokalne ceste, vodovod, kanalizacija,...

V komuni naj bi se vršilo odmiranje države.

Odnose ljudi se je urejalo z neoblastnimi akti kot so samoupravni sporazumi in družbeni dogovori. Po konceptu naj bi bila občina hkrati oblastna in samoupravna skupnost in kot družbenoekonomska skupnost, ki naj zagotavlja vse pogoje za uresničevanje pravic ljudi.

Komunalni sistem je temeljil na naslednjih vrednotah:

- prevladujoča družbena lastnina,
- koncepcija združenega dela,
- vodilna naloga delavskega razreda,
- vodilna naloga ZK in
- delegatski sistem kot končna oblika za premostitev razkoraka med politiko ter delavci in drugimi ljudmi organiziranimi v temeljnih celicah sistema.

Primerjava med komunalnim sistemom in sedanjo LS

Komunalni sistem je temeljil na naslednjih vrednotah: Prevladujoča družbena lastnina, koncepcija združenega dela, vodilna naloga delavskega razreda, vodilna naloga ZK in delegatski sistem kot končna oblika za premostitev razkoraka med politiko ter delavci in drugimi ljudmi organiziranimi v temeljnih celicah sistema. Organi v občini so bili enaki kot v republiki in sicer: skupščina, Izvršni svet in občinski upravni organi (ob tem pa še vrsta drugih t.i. samoupravne interesne skupnosti...).

Sedanji sistem lokalne samouprave – Danes so nadomestek SIS-ov javne službe v občini ali lokalne javne službe, ki jih opravljajo javna podjetja, javni zavodi ali se opravljajo s koncesijo. Lahko pa jih opravlja občinska uprava, ki ima za to t.i. režijski obrat. Večina nalog, ki so jih opravljale nekdanje krajevne skupnosti, so danes vsebina dela novih občin.

4. Ali je nekdanja občina bila samoupravna skupnost

V komunalnem sistemu je bila občina po konceptu hkrati oblastna in samoupravna skupnost, vendar se ni uresničevala kot lokalna skupnost, saj se je ukvarjala z državnimi zadevami in samouprava se je delila v ožje dele v krajevne skupnosti. Koncepcija občine je temeljila na preveč idealizirani samoupravni poziciji delovnih ljudi in občanov, delegatskem sistemu, prevladujoči družbeni lastnini in koncepciji združenega dela, vlogi subjektivnih sil na čelu z ZK, pa skoraj nič na izkušnjah LS v zahodnem svetu. V občinah so vsi vzporedni centri odločanja (razni koordinacijski odbori, štabi, komiteji, politični aktivni,...) v veliki meri prilastili samoupravne pravice in odločanje v njih. Občina je imela mnogo premajhno samostojnost pri urejanju odnosov v njej. Skoraj v celoti so iz okvira občinskih nalog izpadle lokalne zadeve, ki so avtohtone naloge klasične občine. Kljub temu ne moremo govoriti, da ni bilo v nekdanji občini elementov LS (npr. Imeli smo splošne, tajne lokalne volitve).

5. Cilji uvedbe lokalne samouprave v RS – Cilji reforme LS v RS

- Zakaj je prišlo do uvedbe nove LS

Cilji so:

1. kakovostnejše življenje ljudi v lokalni skupnosti,
2. soodločanje ljudi (demokratske lokalne volitve, referendum, zbori občanov, državljanska pobuda)
3. racionalna in učinkovita lokalna uprava (lokalni management),
4. uveljavitev lokalne samouprave, kot bistvenega elementa parlamentarne demokracije, temelječe na načelih demokracije in decentralizacije oblasti (kako razvita je lokalna demokracija je kriterij za presojo demokratičnosti neke države),
5. Uvedba pokrajin kot druge ravni lokalne samouprave (gre za vmesno raven ki je zelo pomembna za uresničevanje decentralizacije države),
6. Usklajenost z evropskimi standardi na področju lokalne samouprave (primerljivost s sosedi in Evropo – ti standardi so vsebovani v evropski listini ELLS),
7. enakomernejši razvoj vse skupnosti (uresničevanje načela subsidiarnosti in decentralizacije)

8. ponovna ugotovitev in uveljavitev identitete klasične občine in drugih oblik lokalne samouprave.

6. Opiši vsebino ELLS

ELLS je mednarodna konvencija, ki nalaga evropskim državam, ki so jo ratificirale, dolžnost spoštovati določene pogoje načela in pravila. (npr. demokratične lokalne volitve, zagotovitev oblik neposredne participacije državljanov v lokalnem javnem življenju, določen del načel za financiranje LSK.)

ELLS ima dva dela:

1. Preambula, ki poudarja zlasti, da je LS eden od glavnih temeljev vsake demokratične ureditve, da je najprej pravica državljanov, ki izhaja iz njihove splošne pravice sodelovati pri opravljanju javnih zadev. Načelo subsidiarnosti je bistvena vsebina preambule. Preambula poudarja pomen lokalne samouprave za demokracijo v posamezni državi.
2. Normativni del ki sledi preambuli. Ta del ima 3 dele pri čemer so najpomembnejši deli v prvem delu, ker vsebujejo vsebino listine, vsebuje evropske standarde h katerim težijo države, ki so ratificirale ELLS. V normativnem delu gre za materialne (1. – 12. člen) in procesne ali postopkovne določbe. Členi v tem delu so podnaslovljeni tako, kot so členi v naši ustavi – že sami naslovi povedo o čem bo govoril člen. Listina je kratka, ima 18 členov, pri čemer gre v prvem delu za materialne določbe, v nadaljevanju pa za postopkovne ali procesne določbe.

Načela ELLS

- 1.čl. - je določba, da bodo pogodbenice prevzele obvezni del listine, kot ga določa 12. člen
- 2.čl. – nalaga pogodbenicam, da bodo lokalno samoupravo priznali v svoji zakonodaji in ustavi, kjer je to mogoče, **posebno je 5. poglavje** s 7 členi, ki govore o občinah, načinu njihovega nastanka, nalogah, virih, prenašanju državnih zadev v opravljanje lokalnih skupnosti, o širši lokalni skupnosti, o mestni občini in o državnem nadzoru.
3. čl. govori o pojmu lokalne samouprave,
- v 4. čl. je najbolj izraženo načelo subsidiarnosti – vsebuje več načel - naloge lokalne skupnosti naj bi bile predpisane z Ustavo in zakoni. In tem členu je tudi načelo upoštevanja krajevnih razmer (pri uresničevanju prenesenih nalog),
5. čl. govori o varstvu meja LSK,
6. in 7. čl. se nanašata na zaposlene v lokalnih upravah in na lokalne funkcionarje,
8. čl. govori o nadzoru nad delom lokalnih oblasti,
9. čl. vsebuje 8 načel, ki se nanašajo na vire financiranja LSK,
10. čl. govori o pravici LSK do medsebojnega povezovanja in sodelovanja znotraj države in čez mejo z LSK drugih držav.
11. čl. govori o pravici LSK do varstva (sodno varstvo LSK). V drugem delu normativnega dela so členi, ki govore o obveznem delu listine, o lokalnih skupnostih na katere se nanaša listina, o obveznosti pogodbenic, da obveščata generalnega sekretarja SE o postopkih v zvezi s podpisom in ratifikacijo listine. O izovzetju določenega dela države iz uporabe listine, o odpovedi listine in o dolžnosti gen. Sekretarja SE, da obveščata države članice SE o dogodkih v zvezi z listino.

Načelo subsidiarnosti (4. čl. ELLS)

V 4. čl. ELLS je najbolj izraženo načelo subsidiarnosti.

Sam izraz subsidiarnost izvira iz latinske besede subsidium-pomoč; v našem primeru višja oblast ne le, da ne sme posegati v naloge, ki jih opravlja nižja oblast, temveč je dolžna pomagati nižji oblasti pri opravljanju njenih nalog in za prevzem dela nalog višje oblasti.

Načelo subsidiarnosti ima filozofski, pravni, upravni in politični pomen. Gre za to, da naj se oblast ne vtika v posameznika ali lokalno skupnost, kadar sta ta dva samo sposobna se uresničevati kot taka. Dalje pomeni, da naj višja oblast opravlja le tiste zadeve, ki jih ne zmore nižja oblast. Po načelu subsidiarnosti naj nižja oblast opravlja vse naloge, ki jih je zmožna opravljati učinkoviteje, racionalneje in bližje državljanom. Višja oblast je dolžna pomagati nižji oblasti, da se usposobi za opravljanje nalog, ki jih lahko učinkoviteje od višje oblasti. Za uresničevanje načela subsidiarnosti je pomembna dvonivojska lokalna samouprava še zlasti, če v državi obstajajo majhne občine.

7. Financiranje lokalne skupnosti - Kako ELLS ureja vprašanje virov

Načelo ELLS pri financiranju občin - (9. čl. ELLS)

To ureja ELLS v 9.členu in sicer:

1. **Načelo ustreznosti** (lokalne oblasti so v okvirih nacionalne gospodarske politike upravičene do lastnih finančnih virov, s katerimi prosto razpolagajo),
2. **Načelo sorazmernosti** (ti viri morajo biti v sorazmerju z nalogami, ki jih določata ustava in zakon),
3. **Načelo samofinanciranja** (vsaj del teh virov mora izvirati iz krajevnih davkov in prispevkov),
4. **Načelo prožnosti** (finančni sistemi, na katerih temeljijo viri naj bodo dovolj raznovrstni in prilagodljivi),
5. **Načelo izravnave** (za finančno šibkejšo LSK je treba uvesti postopke za finančno izravnavo, zaradi finančnega bremena, ki ga nosijo),
6. **Načelo sodelovanja** (na primeren način vprašati lokalne oblasti za mnenje, na kakšen način naj se jim dodelijo prerazporejeni viri),
7. **Načelo samostojnosti** (subvencije oz. dotacije naj ne bodo strogo namenske) in
8. **Načelo zadolževanja** (za najemanje posojil za večje investicije imajo lokalne oblasti v mejah zakona dostop do domačega trga kapitala).

8. Kako pojmuje ELLS lokalno samoupravo

To pojmuje v 3.členu in sicer:

1. Lokalna samouprava označuje pravico in sposobnost lokalnih oblasti, da v mejah zakona urejajo in opravljajo bistveni del javnih zadev v okviru svojih nalog in v korist lokalnega prebivalstva.
2. To pravico uresničujejo sveti ali skupščine, ki jih sestavljajo člani, izvoljeni s svobodnim in tajnim glasovanjem na podlagi neposredne, enakopravne in splošne volilne pravice, in imajo lahko izvršilne organe, ki so jim odgovorni. Te določbe na noben način ne vplivajo na reševanje zadev tudi na zborih državljanov, referendumih ali kakšni drugi obliki neposredne udeležbe državljanov, kjer to dopušča zakon.

9. Katere so obveznosti RS po ratifikaciji ELLS

Za SLO je listina začela veljati 1.3.1997. Listina nalaga podpisnicam izpolnitev temeljnih pravil, ki zagotavljajo politično, administrativno in finančno neodvisnost lokalnih oblasti. Čeprav je bila listina eden od dokumentov za pripravo Ustave RS in Zakona o lokalni samoupravi, je po njeni ratifikaciji mogoč ponovni kritični pregled vse do zdaj sprejete zakonodaje, ki se nanaša na LS. Nastajajoča področna zakonodaja pa bo morala upoštevati obvezni del načel EL za nacionalne zakonodaje – zlasti gre za podelitev pristojnosti med državo in LSK (načelo subsidiarnosti) ter lokalne finance (načelo finančne avtonomije oz. finančne suverenosti ter zadostnosti finančnih virov za naloge LSK). Zakon o ratifikaciji EL zavezuje službo vlade RS za LS, da skrbi za njeno izvajanje. Zakon o ratifikacija predvideva prevzem vseh obveznosti, ki izhajajo iz listine.

Pravno podlago za LS predstavljajo:

1. Zakon o lokalni samoupravi ZLS
2. Zakon o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij ZUODO
3. Zakon o postopku za ustanovitev občin ter za določitev njihovih območij ZPUODO
4. Zakon o financiranju občin ZFO
5. Zakon o lokalnih volitvah ZLV
6. Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja

10. Primerjaj ELLS z lokalno samoupravo v SLO

- Kaj nam pove primerjalni pregled LS v Evropi

Kratka analiza in primerjava ELLS z ustavo RS in zakonodajo s področja LS pokaže:

1. da je načelo lokalne samouprave priznано v Ustavi RS,
2. da je načelo subsidiarnosti v Ustavi RS nezadovoljivo opredeljeno, boljše pa v ZLS,
3. da je način uresničevanja pravice državljanov do LS ustrezno opredeljen v ZLS ter v Zakonu o lokalnih volitvah,
4. da je za spreminjanje meja lokalnih oblasti s predhodnim posvetovanjem v Ustavi RS in v ZLS predviden t.i. poizvedovalni referendum,
5. da je rešitev, da lokalne oblasti same določijo svoje lastne upravne strukture in ustrezne pogoje za opravljanje dela zaposlenih v lokalni upravi ustrezno rešeno,
6. da so pogoji za delovanje krajevno izvoljenih predstavnikov določeni v ZLS,
7. da upravni nadzor nad dejavnostmi lokalnih oblasti urejata Ustava ter Zakon o upravi,
8. da so finančni viri lokalnih oblasti urejeni v Ustavi RS in v Zakonu o financiranju občin,
9. da je pravica lokalnih oblasti do združevanja zajamčena v ZLS,
10. da je pravno varstvo LS zagotovljeno v Ustavi RS in v ZLS.

11. Ali je naša lokalna samouprava skladna z ELLS

Kongres na podlagi poročila izvedenske skupine ugotavlja: Da je SLO ratificirala 15.11.96 ELLS v celoti. Vendar opozarja na številne slabosti in sicer:

1. večina novih občin ni finančno neodvisnih, zato kongres priporoča, da SLO oblasti omogočijo LKS lastne vire, razmisli naj se o uvedbi zemljiških davkov in o davkih na občinsko lastnino, ki jo upravljajo UE.
2. Potrebno je strožje izvajati Zakon o LS, ki določa minimum 5000 prebivalcev in nehati ustanavljati občine, da bi se preprečila še večja razdrobljenost.
3. Obžaluje, da LSK pri nas niso dovolj vključene v razprave o financiranju občin in sploh pripravo različnih zakonov, ki se nanašajo na lokalno in regionalno samoupravo.
4. Poziva slovenske oblasti, da spoštujejo 10.člen ELLS – pravica do združevanja.
5. Glede statusa Kopra poziva SLO parlament, da najde rešitev, ki bo obdržala občino takšno kot je, saj je finančno neodvisna in so prebivalci na referendumu izglasovali proti delitvi občine.
6. Podpira regionalizacijo SLO in potrebne spremembe Ustave, vendar opozarja vlado naj regijam zagotovi zadostna sredstva in naj to prilagodi osnutku EL o regionalni samoupravi. Pokrajinski sveti bi morali biti izvoljeni neposredno s splošno volilno pravico.
7. Ravno tako opozarja SLO oblast, da se številna pooblastila DU prenesejo na regije in da predvsem parlament zagotovi strogo spoštovanje št. prebivalcev (100.000) pri ustanavljanju regij.
8. Kongres je zadovoljen, ker SLO namerava v kratkem ratificirati Evropsko okvirno konvencijo o čezmejnem sodelovanju LS in da je že ratificirala okvirno konvencijo za zaščito nacionalnih manjšin in EL o regionalnih in manjšinskih jezikih.

12. Kaj pravi ELLS o sodelovanju in povezovanju lokalnih skupnosti

To opredeljuje 10. člen ELLS. Govori o pravici LSK do medsebojnega povezovanja in sodelovanja znotraj države in čez mejo z LSK drugih držav.

Pri notranjem povezovanju gre za dve obliki:

1. Horizontalno povezovanje dveh ali več LSK zaradi skupnih interesov, ki jih imajo.
2. Vertikalno povezovanje ; gre za ustanovitev nacionalnih združenj LSK enega ali več, ki so partner v pogajanjih z državo, varujejo interese LSK, zastopajo LSK v različnih mednarodnih povezavah. Ta združenja so pomembna tudi za strokovno pomoč članicam, za usposabljanje zaposlenih in funkcionarjev, za nudenje pravne pomoči članicam v različnih sodnih in drugih postopkih.

13. Vloga Sveta Evrope na področju lokalne in regionalne samouprave oziroma demokracije

Je mednarodna politična organizacija držav članic, ki si prizadeva za vladavino prava, varstva človekovih pravic, demokracijo, enakopravnost članic ... V ta namen sprejema konvencije, priporočila, sklepe, resolucije ...

Svet Evrope ima 3 telesa:

1. Odbor ministrov – je najpomembnejši organ, ker sprejema veljavne odločitve ali odločitve npr. konvencije, ki zavezujejo države članic. Za področje lokalne in regionalne demokracije je odbor za lokalno in regionalno demokracijo.
2. Parlamentarna skupščina Sveta Evrope – predstavlja nacionalne parlamente. Sprejema priporočila, resolucije, daje predloge odboru ministrov, obravnava temeljna politična vprašanja Evrope.
3. Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Evrope. - predstavlja interese lokalnih in regionalnih skupnosti v politiki sveta Evrope. Ima dve zbornici: zbornico lokalnih skupnosti in zbornico regij. Pripravlja vrsto gradiv o lokalni in regionalni samoupravi, sprejema priporočila, resolucije in je s strani odbora pooblaščen za t.i. monitoring med uresničevanjem ELLS v državah, ki so jo ratificirale.

14. Katere cilje si zastavlja SE na področju lokalne in regionalne demokracije na prehodu v tretje tisočletje

1. Varstvo človekovih pravic in uveljavljanje vseh vrst demokracije, kamor spadajo tudi lokalna in regionalna demokracija.

2. Povečana participacija državljanov v lokalnem in regionalnem javnem življenju, zlasti mladih in žensk.
3. Čezmerno sodelovanje lokalnih in regionalnih skupnosti, še zlasti na področju kulture, medsebojnega spoznavanja in učenja.
4. Uveljavljanje načela subsidiarnosti in s tem povezane regionalizacije držav.
5. Na partnerstvu temelječ in skupen pristop vseh akterjev in s tem krepitev demokratične strukture in duha evropskih integracijskih procesov na vseh ravneh oblasti.
6. Nepogrešljiva vloga lokalnih in regionalnih skupnosti pri uresničevanju prava EU na podzavni ravni.

15. O čem govori Evropska okvirna konvencija o čezmejnem sodelovanju teritorialnih skupnosti ali oblasti

Ima 12 členov. Za čezmejno sodelovanje se šteje vsak dogovor, s katerim se krepijo in razvijajo sosedski odnosi med teritorialnimi skupnostmi ali oblastmi kot tudi vsak sporazum sklenjen v ta namen. V konvenciji je poudarjeno, da se čezmejno sodelovanje izvaja v okviru pristojnosti LS, opredeljenih v notranji zakonodaji. Dogovori in sporazumi LS se lahko zgledujejo po vzorčnih in okvirnih sporazumih, statutih in pogodbah, ki so priloženi k tej konvenciji. Konvencija je naravnana tako, da se sporazumi in dogovori sklepajo ob polnem spoštovanju določb notranje zakonodaje vsake pogodbenice.

16. O čem govori osnutek Evropske listine o regionalni samoupravi

V uvodu poudarja, da so regije eden od temeljev demokratičnih režimov, bistveni sestavni del države in primerna raven oblasti za učinkovito uresničevanje subsidiarnosti. V besedilu listine se zahteva, da se načelo regionalne samouprave v čim višji meri prizna v ustavi. Vsebinsko regionalne samouprave se določi samo z ustavo, zakonom, statuti regij ali določbami mednarodnega prava. Regije imajo lastne pristojnosti, pooblastila za uresničevanje določenih državnih nalog na regionalni ravni in prenesena pooblastila skupaj z materialnimi in finančnimi sredstvi. Govori tudi o odnosih regij z lokalnimi organi in z drugimi regijami, tudi čez mejo. Regije se financirajo z lastnimi sredstvi, iz sistema finančne izravnave in z dostopom do trga kapitala.

17. Pakt stabilnosti za jugovzhodno Evropo in lokalna samouprava

V zadnjem času je novost Pakt stabilnosti za JV Evropo. Gre za prizadevanja za uresničitev razmer v državah JV Evrope in v okviru tega pakta posebno težo daje vzpostavitvi lokalne samouprave v teh državah, čezmejnem sodelovanju LSK, usposabljanju lokalnih funkcionarjev in osebja v lokalnih upravah. Ta del aktivnosti ureja poseben akcijski načrt pri katerem sodeluje tudi Slovenija. Šteje se, da je stabilnost in varnost v Evropi nepogrešljiva vloga lokalnih in regionalnih skupnosti.

18. Evropska unija in lokalna samouprava

EU ima 15 članic, njen glavni cilj je doseči gospodarsko in politično integracijo.

Organi EU so:

- Svet Evrope (sprejema veljavne odločitve ali odločitve npr. konvencije, ki zavezujejo države članic,...),
- Evropska komisija (je izvršilni organ EU),
- Evropski parlament (Sprejema evropske predpise:-uredbe, sklepe, direktive, priporočila - ali ustvarja pravo evropske skupnosti).
- EU ima še Odbor regij ki je posvetovalno telo za organe EU, kadar ti sprejemajo predpise ali druge odločitve, ki prizadevajo interese lokalnih in regionalnih skupnosti v državah članicah. Vloga tega odbora se krepi kar kaže na vse bolj sprejeto spoznanje, da Evropa postaja Evropa regij, torej, da niso konstitutivni elementi Evrope zgolj nacionalne države, temveč tudi ožje skupnosti znotraj držav (regije in občine). Obstajajo že tudi euro-regije. To so območja dveh ali več sosednjih držav (euro-regije ob Donavi, ob Baltiškem morju). Obstaja predlog, da bi bila v euro-regiji tudi Istra.

EU ni politična organizacija kot je svet Evrope. Predpisi EU ožijo avtonomijo lokalnih skupnosti, zlasti ko gre za:

- okolje in prostor
- javna naročila
- zaposlovanje
- socialo
- javno preskrbo
- ...

19. Kateri so ustavni in zakonski pogoji za ustanovitev občine in postopek ustanovitve

V ustavi je kot gradbeni temelj določeno naselje. Območje občine tvori območje naselja ali več naselij, ki so povezana s skupnimi interesi in potrebami tamkaj živečih prebivalcev. Ustanovi se z zakonom po predhodno opravljenem referendumu. Mestna občina pridobi status, če izpolnjuje pogoje določene z zakonom in statutom občine. **Pri nas ustava določa obvezni referendum, izid tega referenduma pa ne zavezuje državnega zbora.** Gre za posvetovalni referendum. Zakon o postopku za ustanovitev občin iz 1996 pa v 26. členu pove, da DZ ustanovi občino glede na izid referenduma in da DZ lahko ravna tudi drugače, če je treba predlagano občino uskladiti z ustavnimi in zakonskimi kriteriji.

Po Zakonu o LS iz leta 1994, območje, ki želi postati nova občina mora po zakonu izpolnjevati skupaj v celoti 9 pogojev, ki so določeni v 13. in 13.a členu.

Za navadno občino V 13. členu so naštetih pogoji:

1. popolna osnovna šola,
2. zdravstvena postaja,
3. trgovina z živili,
4. komunalna opremljenost (oskrba z vodo, itd...),
5. pošta,
6. banka,
7. knjižnica,
8. prostori za delo organov občine.

13/a člen pa določa:

1. mora imeti občina najmanj 5.000 prebivalcev,
2. izjeme so možne le zaradi posebej tehtnih razlogov: geografskih, obmejnih, narodnostnih, zgodovinskih in gospodarskih.

Za mestno občino se bo pogojih za navadno občino terja še:

1. najmanj 20.000 prebivalcev,
2. najmanj 15.000 delovnih mest, od katerih najmanj polovica v storitvenih dejavnostih (v negospodarstvu).
3. Ustanovi se v mestu, ki je kulturno, gospodarsko in geografsko središče svojega gravitacijskega območja.

Postopek ustanovitve vsebuje 3 faze:

1. predhodni postopek z referendumom - Tu nastajajo predlogi, te lahko dajo vsi tisti, ki imajo pravico predlagati zakon (poslanci, 5000 volivcev, DS, Vlada, lahko so tudi Občinski svet, KS ali Zbori občanov).
2. zakonodajni postopek - Po opravljenih referendumih sledi druga faza, sprejem zakona o ustanovitvi občine in o določitvi njihovih območij.
3. postopek konstituiranja novih občin - Tretja faza pomeni razpis lokalnih volitev, sklic prvih ali konstitutivnih sej občinskega sveta, potrditev mandatov izvoljenih članov sveta in župana, sprejem začasnega poslovnika in začasnega statutarnega sklepa, imenovanje statutarne komisije za pripravo nujnih aktov – to je konstituiranje.

20. Kakšen je postopek za ustanovitev občine

Po ZPUODO gre za tri postopke :

1. **predhodni postopek z referendumom** - Tu nastajajo predlogi, te lahko dajo vsi tisti, ki imajo pravico predlagati zakon (poslanci, 5000 volivcev, DS, Vlada, lahko so tudi Občinski svet, KS ali Zbori občanov). Svojo pobudo naslovijo na OS, če jo ta zavrne ali se do nje ne opredeli jo lahko prekvalificirajo v predlog in ga posredujejo na DZ, kateri predloge da v obravnavo svojemu matičnemu delovnemu telesu in Vladi RS. Ta dva pripravita svoje mnenje in predloge za obravnavo v DZ. DZ lahko s sklepom zavrne določene predloge kot neutemeljene, jih oceni kot takšne, ki ne izpolnjujejo zakonskih pogojev. Za predloge, ki jih sprejem pa sprejme odlok o določitvi referendumskih območij in razpiše referendum.
2. **zakonodajni postopek** - Po opravljenih referendumih sledi druga faza, sprejem zakona o ustanovitvi občine in o določitvi njihovih območij. Tudi tu so možne pritožbe. DZ lahko ravna v nasprotju z izidom referenduma le takrat, ko neko območje ne ustreza ustavnim in zakonskim kriterijem. (DZ ustanovi proti volji ljudi novo občino). Sicer pa velja, da je DZ vezan na izid referenduma, če neko območje izpolnjuje pogoje in če se je za novo občino odločila večina tistih volivcev, ki so glasovali.
3. **postopek konstituiranja občinskih organov** - Tretja faza pomeni razpis lokalnih volitev, sklic prvih ali konstitutivnih sej občinskega sveta, potrditev mandatov izvoljenih članov sveta in župana, sprejem začasnega poslovnika in začasnega statutarnega sklepa, imenovanje statutarne komisije za pripravo nujnih aktov – to je konstituiranje.

21. Katere so značilnosti občine kot temeljne samoupravne lokalne skupnosti

Občina je po definiciji demokratična institucija. Občina so ljudje in je zaradi ljudi vsa organizacija lokalne oblasti. Skozi notranjo členjenost se doseže dva cilja:

1. da se skozi te dele (soseske v mestih) se na artikuliran način izrazijo interesi, potrebe, predlogi in zahteve prebivalcev (tega ožjega dela) do občinske politike in obratno. Občinska politika se sama obrača na te ožje dele. Npr. ob pripravljanju razvojnih načrtov občine, načrtovanju rabe prostora (kaj bo zazidalno), ob snovanju proračuna,...
2. Decentralizacija znotraj občine – občina lahko na te ožje dele prenese del svojih občinskih nalog v opravljanje ožjim delom. Npr. lokalne ceste, pokopališča, skrb za železnice, javna razsvetljava,...

22. Naloge občine

V teoriji jih delimo na: Izvirni delokrog in preneseni delokrog.

Izvirni delokrog sestoji iz 2 skupin nalog:

1. Lokalne zadeve lokalnega pomena, ki si jih občina določa sama (neobvezne) in
2. Lokalne zadeve javnega pomena, ki jih mora opravljati po zakonu (obvezne).

Preneseni delokrog so naloge, ki so državne in jih država v soglasju z občino skupaj s sredstvi prenese nanjo.

Naloge občine so:

1. Upravlja občinsko premoženje,
2. Načrtuje prostorski razvoj v skladu z zakonom,
3. ureja, opravlja in skrbi za lokalne javne službe v okviru svoje pristojnosti,
4. ureja in vzdržuje vodovodne in energetske komunalne objekte,
5. omogoča pogoje za gospodarski razvoj občine,
6. ustvarja pogoje za gradnjo stanovanj, za izobraževanje odraslih,
7. pospešuje razvoj športa in rekreacije, kulturno umetniško ustvarjalnost,
8. organizira pomoč in reševanje za primere elementarnih nesreč,
9. ustanavlja in vodi javna podjetja,
10. sprejema statut občine, organizira občinsko upravo,...

23. Organi občine in njihove pristojnosti

Organi občine so:

1. **Občinski svet** - je najvišji organ odločanja o vseh zadevah v okviru pravic in dolžnosti občine. Sprejema statut, odloke in druge občinske akte, proračun in zaključni račun. prostorske in druge plane razvoja občine, imenuje in razrešuje člane nadzornega odbora in člane komisij ter odborov OS, članov sveta za varstvo uporabnikov javnih dobrin, daje mnenja k imenovanju načelnikov UE, nadzoruje delo župana, podžupana in občinske uprave, odloča o pridobitvi in odtujitvi občinskega premoženja,.... OS ima od 7-45 članov.
2. **Župan** predstavlja in zastopa občino. Predstavlja, sklicuje in vodi seje občinskega sveta, vendar nima pravice glasovanja. Občinskemu svetu predlaga sprejem proračuna občine, zaključnega računa, odloke, in druge akte iz pristojnosti OS. Skrbi za izvajanje odločitev OS, objavo statuta, odlokov in drugih splošnih aktov občine. Ravno tako lahko zadrži objavo občinskega akta, če meni, da je neustaven. Zadrži tudi izvajanje odločitve OS, če meni, da je nezakonita. Župan lahko ima enega ali več podžupanov.
3. **nadzorni odbor** - Je najvišji organ nadzora javne porabe v občini.
 - Opravlja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem občine,
 - Nadzoruje namenskost in smotrnost porabe proračunskih sredstev,
 - nadzoruje finančno poslovanje.

Člani nadzornega odbora opravljajo svoje naloge nepoklicno. Delo nadzornega odbora je javno. Če nadzorni odbor ugotovi hujšo kršitev predpisov ali nepravilnosti pri poslovanju občine, mora v roku (15 dni) obvestiti pristojno ministrstvo in Računsko sodišče RS. O svojih ugotovitvah in ocenah izdelava poročilo s priporočili in predlogi katerega župan, občinski svet ter organi uporabnikov občinskega proračuna so ga dolžni obravnavati ter v skladu s svojimi pristojnostmi tudi upoštevati.

Kako se volijo organi občine

Organi občine so: **Občinski svet** - OS ima od 7-45 članov, katerim mandat traja 4 leta. Občinski svet se voli do 11-članski po večinskem volilnem sistemu, ostali pa po proporcionalnem sistemu (strankarske liste). **Župan** – njegov mandat traja 4 leta. Voli se ga neposredno po dvokrožnem občinskem sistemu. 2. krog je potreben, če nihče od kandidatov ni dobil večino glasov v 1. krogu.

nadzorni odbor – člane nadzornega odbora imenuje občinski svet. Svoje delo opravljajo nepoklicno.

24. Župan - Katere so funkcije- pristojnosti župana

1. **Župan je nosilec izvršilne funkcije** in drugih funkcij. V okviru izvršilne funkcije skrbi za izvrševanje skupaj z občinsko upravo, katere predstojnik je odločitev občinskega sveta.
2. **Župan ima predlagalno funkcijo**, on predlaga (edini!) proračun in zaključni račun proračuna ter odloke in druge akte. Te druge akte lahko predlagajo tudi člani občinskega sveta in po novem tudi delovna telesa občinskega sveta.
3. **Župan je varuh zakonitosti**. Kot varuh zakonitosti skrbi za objavo aktov. Akti morajo biti objavljeni, da bi lahko veljali. Župan lahko zadrži objavo splošnega akta, če meni da je nezakonit ali protiustaven. V takem primeru terja, da občinski svet na naslednji seji ponovno odloča in navede razloge za zadržanje objave. Če občinski svet vztraja pri prvotni odločitvi, župan akt objavi in lahko vloži zahtevo za oceno ustavnosti tega akta pri Ustavnem sodišču.
4. **Župan ima reprezentativno funkcijo**. Predstavlja in zastopa občino ter po novem tudi občinski svet.
5. **Župan ima dalje naloge v premoženjsko pravnem promet**, npr.: sklepa kupoprodajne pogodbe, koncesionarske pogodbe,...
6. **Župan ima tudi naloge v izrednih razmerah**. Takrat sprejema odločitve, ki jih da v naknadno potrditev občinskemu svetu, ko se ta lahko sestane. Župan je predstojnik občinske uprave. Delo te uprave pa neposredno vodi tajnik, ki ga imenuje in razrešuje sam župan.
7. **Župan nastopa tudi v upravnih postopkih**, kot 1. stopnji (državne zadeve) in 2. stopnji (občinske zadeve) organ.
8. **Župan je predstojnik občinske uprave**, ki jo neposredno vodi tajnik.
9. Od leta 1998 **župan sklicuje in vodi seje občinskega sveta** in ga predstavlja nima pa glasovalne pravice.

Njegov mandat traja 4 leta. Volijo se ga neposredno po dvokrožnem občinskem sistemu. 2. krog je potreben, če nihče od kandidatov ni dobil večino glasov v 1. krogu.

25. Katere so pristojnosti Občinskega sveta

OS je najvišji organ odločanja o vseh zadevah v okviru pravic in dolžnosti občine.

Občinski svet:

1. sprejema statut, odloke in druge občinske akte, proračun in zaključni račun, prostorske in druge plane razvoja občine,
2. imenuje in razrešuje člane nadzornega odbora in člane komisij ter odborov OS, članov sveta za varstvo uporabnikov javnih dobrin,
3. daje mnenja k imenovanju načelnikov UE,
4. nadzoruje delo župana, podžupana in občinske uprave,
5. odloča o pridobitvi in odtujitvi občinskega premoženja,.... OS ima od 7-45 članov.

26. Vloga in položaj nadzornega odbora v občini

Je najvišji organ nadzora javne porabe v občini.

1. Opravlja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem občine,
2. Nadzoruje namenskost in smotrnost porabe proračunskih sredstev,
3. nadzoruje finančno poslovanje.

Člani nadzornega odbora opravljajo svoje naloge nepoklicno. Delo nadzornega odbora je javno. Če nadzorni odbor ugotovi hujšo kršitev predpisov ali nepravilnosti pri poslovanju občine, mora v roku (15 dni) obvestiti pristojno ministrstvo in Računsko sodišče RS. Pripravlja poročila in priporočila, ki jih morajo obravnavati in upoštevati tisti na katere se nanašajo. Strokovno delo zanj opravlja občinska uprava.

27. Vloga in položaj delovnih teles Občinskega Sveta

OS ima obvezno komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, ki jo imenuje izmed članov občinskega sveta. Če občina ni notranje členjena, lahko OS ustanovi kot svoja posvetovalna telesa krajevne, vaške ali četrtne odbore. Člane imenuje in razrešuje OS. Tak odbor ima lahko pravico, dobljeno s statutom ali odlokom, predlagati odločitve občinskemu svetu, ki se nanašajo na ožji del občine. Delovna telesa obravnavajo zadeve iz pristojnosti OS in mu dajejo mnenja in predloge. Komisije in odbori lahko predlagajo OS v sprejem odloke in druge občinske akte iz njegove pristojnosti razen proračuna in zaključnega računa in tistih aktov, za katere je določeno, da jih sprejema OS na predlog župana. Člane komisije in odborov imenuje iz članov OS ali do polovice članov drugih občanov. Delovna telesa vodi član OS.

28. Ožji deli občine in njihov pravni status

Kako ZLS ureja položaj ožjih delov občine

Občina s svojim statutom določi ali bo notranje členjena na krajevne, vaške ali četrtne skupnosti. Kakšen bo njihov pravni status; (ali bodo imele pravno subjektiviteto – pravne osebe), katere naloge bodo opravljale v imenu in za račun občine in kako se bodo financirale.

Ožji deli imajo kot svoj organ Svet. Če ožji del nima sveta, lahko OS ustanovi krajevne, vaške ali četrtne odbore v teh delih kot svoja posvetovalna telesa. Statut občine lahko določi, da je ožji del občine pravna oseba, to pomeni, da ima pravico nastopati v pravnem prometu v okviru nalog, ki so določene z občinskim statutom. Ožji del zastopa v pravnem prometu njegov Svet ali kar je pravilo predsednik Sveta. Statut občine lahko določi, da je pri pravnih poslih nad določeno vrednostjo potrebno soglasje župana. Občina subsidiarno odgovarja za obveznosti ožjega dela. Če ožji del preneha obstojati, ali mu preneha pravna subjektiviteta, njegovo premoženje preide na občino.

Območje in deli občin

To obravnava II.poglavje ZLS in je eno od najpomembnejših. Današnjih 192 občin je nadomestilo bivših 62 velikih komun. V ustavi je kot gradbeni temelj določeno naselje. Območje občine tvori območje naselja ali več naselij, ki so povezana s skupnimi interesi in potrebami tamkaj živečih prebivalcev. Ustanovi se z zakonom po predhodno opravljenem referendumu. Mestna občina pridobi status, če izpolnjuje pogoje določene z zakonom in statutom občine. Občina s svojim statutom določi ali bo notranje členjena na krajevne, vaške ali četrtne skupnosti. Kakšen bo njihov pravni status; ali bodo imele pravno subjektiviteto ali ne; kakšne naloge bodo opravljale v imenu in za račun občine in kako se bodo financirale. OS mora upoštevati zemljepisne, zgodovinske, gospodarske in druge značilnosti za oblikovanje ožjih delov. Ožji deli imajo svoj organ Svet.

29. Položaj KS nekdanj in danes

Po ustanovitvi novih občin, so KS izgubile naravo samostojne LKS in postale del občine v vseh smislih. V prejšnjem sistemu so bile KS nekakšne majhne občine znotraj komune, ki se je največ ukvarjala z nalogami države. Nekateri menijo, da v novih razmerah ni razloga za to, da bi KS priznavali status pravne osebe, ker tak status razbija funkcionalno, organizacijsko in premoženjsko enotnost občine, ustvarja nejasnosti glede lastništva občinskega premoženja in dopušča neodgovorno ravnanje s tem premoženjem. Ker se bivša občina ni uresničila kot samoupravna lokalna skupnost, se je samouprava selila v ožje dele, t.j. KS. Te so se ukvarjala z zadevami kot so lokalne ceste, vodovod, kanalizacija,... KS so bile po Šmidovniku substitut za klasično občino. KS na podeželju so bile uspešnejše, saj so s svojimi sredstvi prispevale v veliki meri k dvigu standarda življenja ljudi v KS. Danes se je ta samouprava preselila v občino. KS oz. ožji del občine je v celoti omejen z odločitvami OS, oz. župana tako, da ima zelo malo maneverskega prostora za svoje samostojno delovanje, oz. neovirano uresničevanje svojih popolnoma legitimnih in z zakonom dopustnih idej.

30. Kako se financirajo občine – Vir prihodkov občine

Občina se po ustavi in zakonu financira iz:

1. **lastni viri** (dohodki od premoženja, takse, davki in druge dajatve),
2. **sredstva države** (za opravljanje nujnih nalog občine, za financiranje nalog, ki jih prenese v opravljanje občini, za sofinanciranje lokalnih zadev lokalnega pomena, kadar ima poseben interes za njen razvoj, izravnava z investicijskim vložkom v skladu s programom v občinah z najnižjim komunalnim standardom,)
3. **zadolževanje** (pod pogoji, določenimi z zakonom).

Občine, ki ne zagotovijo financiranja zagotovljene porabe so upravičene do finančne izravnave iz državnega proračuna. Najprej se izračuna v absolutnem znesku na št. prebivalca. (66.000 sit) nato pa se izračuna po posebni enačbi, ki je z zakonom o financiranju občin primerna poraba za posamezno občino. Ta enačba vsebuje 4. korekcijske faktorje (obseg kriterija posamezne občine, ter dolžina lokalnih cest, št. prebivalcev in št. prebivalcev mlajših od 15 let in starejši od 65 let,). Če občina ne dosega tega zneska s svojimi sredstvi, ji da država t.i. sredstva izravnave, vendar največ do 100% lastnih občinskih sredstev.

31. Kaj sestavlja občinsko premoženje in kako se upravlja z njim

Občina je svojevrstno podjetje, ki ima svoje premoženje ki mora ravnati kot dober gospodar, ne le obnavljati temveč povečati.

Premoženje sestavljajo:

1. nepremičnine (gozdovi, stavbe, zemljišča),
2. premične stvari,
3. denarna sredstva in
4. pravice- (ustanovitelske pravice do javnega podjetja).

Občina lahko neodplačano odsvoji del premoženja za humanitarne izobraževalne in podobne namene o čemer odloča OS. Z uvedbo LS je nastal problem razdelitve premoženja nekdanjih občin med njihove pravne naslednice. Od vsega začetka je osnovni postopek: **1.** sporazum **2.** arbitraž, **3.** sodišče. Najprej gre za sporazumno delitev premoženja kjer sodelujejo občinski sveti in župani. Doseženi sporazum je podlaga za vpis lastninske pravice občine v Zemljiško knjigo. Občina prevzame premoženje vključno z obremenitvami tega dela premoženja. Če občine ne razdelijo premoženja sporazumno se mora ustanoviti arbitraž.(100 čl. ZLS), z arbitražno pogodbo županov. V arbitraži ima vsaka občina enega arbitra. Predsednik arbitraže imenuje vlada. Arbitraž sprejme odločitev z glasovanjem. Arbitražna odločba je sprejeta , če zanjo glasuje večino arbitrov, ki so glasovali in imajo več kot polovico glasov in če ne nasprotuje vladni arbiter, ki je predsednik arbitraže. Če arbitraž ne mogoče ustanoviti ali če je neuspešna odloči o zadevi upravno sodišče v upravnem sporu. Upravno sodišče o teh sporih odloča prednostno. Zakon ima še druge določbe o delitvi premoženja.

32. Razlika med zagotovljeno in primerno porabo

Občine, ki ne zagotovijo financiranja **zagotovljene porabe** so upravičene do finančne izravnave iz državnega proračuna. Tem država zagotavlja sredstva predvsem za izvedbo nujnih nalog; t.j. nalog, ki se morajo izvajati po ustavi in zakonih. Kriterije, po sistemu zagotovljene porabe, za financiranje teh nalog so pripravila posamezna ministrstva za vsako občino posebej. Koordinacijo pa je imelo ministrstvo za finance. Sistem zagotovljene porabe je bil v prid majhnim občinam, kar pa ni slučaj s primerno porabo.

Primerno porabo pa določi DZ za vsako proračunsko leto v absolutnem znesku na št. prebivalcev (66.000 sit) nato pa se izračuna po posebni enačbi, ki je z zakonom o financiranju občin primerna poraba za posamezno občino. Ta enačba vsebuje 4. korekcijske faktorje (obseg kriterija posamezne občine, ter dolžina lokalnih cest, št. prebivalcev in št. prebivalcev mlajših od 15 let in starejši od 65 let,). Če občina ne dosega tega zneska s svojimi sredstvi, ji da država t.i. sredstva izravnave, vendar največ do 100% lastnih občinskih sredstev. Ta sistem pa je v minus majhnim občinam.

33. Kaj je občinski proračun

Je dokument, ki ga sprejme OS na predlog župana v skladu z zakonom in zajema vse prihodke in izdatke za posamezne namene financiranja javne porabe v občini. Občinski proračun izkazuje poslovanje občine in je tisti dokument iz katerega so razvidne tudi programske usmeritve občine v naslednjem letu. Za izdatke, ki niso bili planirani v tekočem proračunu, je potrebno pridobiti predhodno soglasje OS.

34. Akti občine - Katere akte sprejema občina

Občina izdaja svoje predpise v obliki splošnih upravnih aktov. Najpomembnejši tak akt občine je Statut, ki ga sprejme OS z 2/3 večino in določa strukturo občinske oblasti. Najpomembnejše konkretne predpise pa občine sprejemajo v obliki odlokov. Tu gre za urejevalno funkcijo občine. Poleg odlokov so še splošni akti, odredbe, pravilniki in navodila. Ti akti morajo biti v skladu z ustavo in zakoni. Odloki in drugi akti občine, pa tudi v skladu z njenim statutom. Gre za t.i. hierarhijo pravnih predpisov, ki omogoča skladnost pravnega reda. Občinski akti morajo biti objavljeni preden začnejo veljati. Praviloma začnejo veljati 15. dan po objavi. Objavljajo se v U.I. RS ali v občinskih in medobčinskih glasilih. _

35. Kdo odloča v upravnih zadevah iz občinske pristojnosti na prvi in na drugo stopnji

- Kdo odloča o upravnih stvareh iz posamične pristojnosti

O upravnih stvareh iz občinske pristojnosti odloča na 1. stopnji občinska uprava, na 2. stopnji pa župan, če to ni z zakonom drugače določeno.

36. Kdo odloča upravnih zadevah iz prenesene pristojnosti občine na prvi in na drugi stopnji

O upravnih stvareh iz prenesene pristojnosti občine odloča na 1. stopnji župan, na 2. stopnji pa pristojno ministrstvo.

37. Kaj ureja statut občine

Statut občine ureja:

1. Temeljna načela za organizacijo in delovanje občine,
2. Oblikovanje in pristojnosti občinskih organov, razen glede organov občinske uprave,
3. Načine sodelovanja občanov pri sprejemanju odločitev v občini,
4. Druga vprašanja skupnega pomena v občini, ki jih določa zakon

38. Katere so lokalne javne službe

Javne službe so tiste službe, ki morajo zagotavljati storitve ali dobrine vsem državljanom pod enakimi pogoji. JS so: državne in lokalne, obvezne in izbirne, gospodarske in negospodarske. Delimo jih na:

1. **gospodarske javne službe** -
 - **obvezne** (oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda, ravnanje s komunalnimi odpadki in odlaganje ostankov, javna snaga in čiščenje javnih površin, urejanje javnih površin in poti za pešce in zelenih površin, dimnikarska služba, gasilska služba in gospodarjenje s stavbnimi zemljišči),
 - **izbirne** (pogreba in pokopališka dejavnost, preskrba s plinom in toplotno energijo, javne tržnice, urejanje in upravljanje parkirišč, emisijski monitoring, kopališka dejavnost, avtobusni promet,...
2. **javne službe družbenih dejavnosti** – osnovna šola, vrtec, osnovno zdravstvo in lekarna, knjižnica, osebna pomoč družini, lokalna turistična organizacija,...
3. **občina lahko ustanovi tudi** – glasbeno šolo, zavod za izobraževanje odraslih, javni raziskovalni zavod, kulturni zavod, arhiv, zavod za varstvo narave in kulturne dediščine, neprofitno stanovanjsko organizacijo, stanovanjski sklad, sklad za razvoj malega gospodarstva,...

Kaj so javne službe in načini opravljanja javne službe (JS)

Javne službe so tiste službe, ki morajo zagotavljati storitve ali dobrine vsem državljanom pod enakimi pogoji. Ne morejo se ravnati ali vsaj ne v celoti po tržnih načelih, ker sicer njihove storitve nebi bile dostopne državljanom (javni prevoz, osnovno izobraževanje, zdravstveno varstvo, kulturne dobrine,...). Pravna podlaga za JS so zakoni (Zakon o GDJS, Zakon o JZ in zakoni, ki urejajo posamezna področja). JS so: državne in lokalne, obvezne in izbirne, gospodarske in negospodarske. JS začena opravljati tudi zasebni sektor. Občina nadzira njeno opravljanje, vpliva na ceno, lahko odvzame takšno službo koncesionarju. Dve ali več občin lahko ustanovijo skupno javno podjetje ali skupni javni zavod (knjižnica).

JS se opravljajo na 4 načine v občini:

1. preko občinske uprave same (režijski obrati),
2. z ustanavljanjem javnih podjetij in javnih zavodov (komunalna podjetja, knjižnice,...),
3. z dajanjem koncesij (za prevoz, dimnikarske službe,...),
4. z vlaganjem sredstev občine v dejavnost oseb zasebnega prava (zasebna podjetja).

39. Kako je organizirana in kaj dela občinska uprava

Občinsko upravo sestavljajo eden ali več organov. Pravna podlaga za organizacijo in delo občinske uprave je ZLS področni zakoni glede nalog, občinski Statut, Odlok o organizaciji in delovnem področju občinske uprave, Pravilnik o sistematizaciji delovnih mest v občinski upravi. Občinska uprava je enovita ali pa notranje členjena po resornem principu. Ti resorji so običajno imenovani oddelki, ki jih je v povprečju do 4 v navadnih občinah, v mestih občinah pa veliko več. Oddelki ki jih pozna večina občin so:

1. okolje in prostor,
2. finance in proračun,
3. gospodarske dejavnosti,
4. negospodarske dejavnosti.

Predstojnik občinske uprave je Župan, ki odloča o spornosti glede pristojnosti. Delo uprave pa neposredno vodi tajnik občine. Občinska uprava opravlja nadzorstvo nad izvajanjem občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi občina ureja zadeve iz svoje pristojnosti. Za opravljanje nadzorstva se lahko v okviru občinske uprave ustanovi občinska inšpekcija. Kadar gre za resorje imajo tudi predstojnike, ki jih imenuje in razrešuje Župan. Župan tudi sklepa delovna razmerja zaposlenih v občinski upravi zato lahko pooblasti tajnika.

40. Kaj določa ZLS glede oblik neposrednega odločanja prebivalcev občine

Občani neposredno odločajo o županu in svetnikih občinskega sveta vsaka štiri leta na neposrednih tajnih volitvah. Neposredne oblike sodelovanja občanov pri odločanju v občini so zbor občanov, referendum in ljudska iniciativa.

Občani na zboru obravnavajo posamezne zadeve, oblikujejo stališča, dajejo predloge, pobude in mnenja ali odločajo.

Na referendumu se odloča o vprašanih, ki so vsebina splošnih aktov občine, razen o proračunu in zaključnem računu občine ter druge finančne zadeve. Pri predhodnem referendumu se ugotavlja volja volivcev o odločitvi, ki še ni sprejeta v OS, pri naknadnem referendumu pa gre za potrditev ali zavrnitev že sprejete odločitve.

Ljudska iniciativa je peticija državljanov v občini za referendum o zadevi lokalnega pomena. Pravica do peticija pomeni pisno predlogo, ki jo podpiše določeno število prebivalcev in je učinkovita, če jo podpre določeno število prebivalcev.

41. Kako je urejen nadzor zakonitosti nad delom občinskih organov

Nadzor zakonitosti nad splošnimi pravnimi akti in individualnimi akti občine **vrši župan** občine, ki poroča pristojnim ministrstvom in pričenja postopek pred pristojnim sodiščem.

Nadzorni odbor ugotavlja pravilnosti in zakonitosti poslovanja pristojnih organov, organov in organizacij porabnikov občinskega proračuna. Nadzor zakonitosti dela občinskih organov izvršuje **vlada in pristojna ministrstva**. V zadevah, ki jih država prenese na občino pa opravljajo državni organi tudi nadzor nad primernostjo in strokovnostjo njihovega dela.

Obstajajo različni tipi nadzorov nad delom lokalne oblasti in sicer:

1. pravni (da lokalne oblasti ne prekoračijo svojih pooblastil),
2. finančni (znotraj lokalne skupnosti, nadzor javnosti) in
3. politični nadzor (politične stranke odvisno od trenutnih razmerij političnih oblasti v državi).

Poznamo še eno delitev nadzorstva: državni in upravni. Namen državnega nadzorstva je v prvi vrsti svetovanje, pomoč in krepitev odgovornosti in sposobnosti za samostojno odločanje organov LS. Vsak upravni nadzor pa naj bi bil usmerjen k zagotavljanju skladnosti z zakoni in ustavo.

42. Kako je urejeno sodno varstvo lokalne samouprave

Sodno varstvo LSK je omogočeno zaradi zaščite uresničevanja svojih pooblastil in spoštovanja načel LS, pod pogoji, ki so zapisani v ustavi in zakoni. To varstvo je omogočeno že z ELLS. Sodno varstvo LSK zagotavlja predvsem ustavno in upravno sodišče RS. Občine vlagajo zahteve o presoji ustavnosti in zakonitosti. Po ustavi RS ustavno sodišče odloča tudi o skladnosti predpisov LSK z ustavo in zakoni, o sporih glede pristojnosti med državo in LSK in med samimi LSK. Po ratifikaciji ELLS bi lahko odločalo tudi o skladnosti veljavne ureditve LS v SLO z v listini zapisanimi načeli (načelo subsidiarnosti, finančna avtonomija, zadostnost finančnih sredstev)

43. Kaj pravi ZLS o nacionalnem združenju lokalnih skupnosti

Občine se lahko samostojno odločajo o povezovanju v širše LSK, tudi v pokrajine. Pokrajine urejajo in opravljajo lokalne zadeve širšega pomena, ki presegajo zmoglosti ene same občine. Samoupravne LSK med seboj prostovoljno sodelujejo zaradi skupnega urejanja in opravljanja lokalnih zadev javnega pomena. Združujejo lahko sredstva in v skladu z zakonom ustanovljajo skupne organe ter organe skupne občinske uprave, ustanovljajo in upravljajo sklade, javne zavode, javna podjetja in ustanove ter se povezujejo v skupnosti, zveze in združenja. Tako ustanovljene skupnosti lahko sodelujejo s skupnostmi drugih držav in z mednarodnimi organizacijami LSK.

44. V čem je ustavnopravni problem pokrajin – 143.člen

Opišite problematiko uvedbe pokrajin v SLO

Izvirni greh da do pokrajin ni prišlo je v Ustavi RS v 143.čl. Čeprav so obstajali drugačni predlogi, ki bodo najverjetneje uveljavljeni letos 2001, je obveljala rešitev da prebivalci RS uresničujejo LS v občinah in drugih LSK v 138 čl. Ustave žal je ob temu členu še posebej 143 členu ki pravi, da se občine samostojno povezujejo v širše samoupravne LSK vključno v pokrajine. Analiza te določbe pokaže, da ne more na njeni podlagi nastati pokrajina kot subjekt. Po 143.členu gre po prevladujočem mnenju le za močnejše poudarjeno medobčinsko sodelovanje. Občine se prostovoljno povezujejo v pokrajino, kar pomeni, da je pokrajina izvedena skupnost ne pa organizirana skupnost kot je to občina. Občine lahko po takem konceptu tudi vsak čas izstopijo iz pokrajine. Sam predsednik ustavne komisije (Bučar), je v 143 čl. označil kot strokovni spaček, po Šmidovniku pa je ta člen nestrokoven in celo zavajajoč, obljublja nekaj do česar ne more priti. V ozadju te ustavne rešitve je politika. Reforma LS se je izšla v centralizacijo ali reorganizacijo s centralističnimi učinki- to je v nasprotju z načelom subsidiarnosti, ki ga terja Evropska listina. 1993 je bil sprejet in pripravljen zakon o LS s posebnim poglavjem o pokrajinah.

45. Kaj je pokrajina

Je oseba javnega prava. Pokrajine bodo zapolnile prazen prostor med državo in občino. Kakšne naloge bodo imele o tem je opravljenih že več raziskav, tudi primerjalnih.

Pri izvirmih nalogah bodo pokrajine imele lokalne zadeve širšega pomena, zlasti na področju komunalne infrastrukture in komunalnih storitev, ki presegajo zmogljivosti občin in druge naloge. Pri drugem delu izvirmih nalog pa gre za naloge, ki jih država z zakoni določa pokrajinam. To so še vedno lokalne naloge.

Gre pa še za naloge regionalnega pomena, ki niso ne državne in ne lokalne, ampak so vmesnega regionalnega pomena. (Npr. prostorsko planiranje, skladni regionalni razvoj, varstvo okolja, promet in zveze, ...). Ravno pri teh nalogah se najbolj pereče kaže pomanjkanje vmesne ravni med občinami in državo. Tako zamišljena pokrajina ne gre na škodo občine, temveč je v njihovo korist. S takšnim delokrogom pokrajine, se krepí zmogljivost LSK in je omogočen hitrejši razvoj celotne skupnosti.

Po konceptu, ki ima večinsko podporo (tudi podporo SE) pa naj bi pokrajine bile tudi dvoživke. Nanje naj bi prišle tudi upravne naloge, ki jih zdaj opravljajo UE. Pri nas gre za primer v katerem pokrajine dejansko že obstajajo t.i. (geografske pokrajine ali regije), ki so nastale zaradi nekaterih različnosti med regijami.

46. Katere organe naj bi imela pokrajina

Pokrajina naj bi imela

1. pokrajinski svet (predstavniški organ),
2. pokrajinski odbor (pokrajinska vlada) in
3. Predsednik pokrajine (načelnik pokrajinske uprave).

Pokrajinski svet: ima svojega predsednika, ki je tudi predsednik pokrajinskega odbora. Je predstavniški organ pokrajine. Sestavljajo ga: predstavniki občine, ki jih voli OS po enega izmed sebe in predstavniki občanov, kateri so voljeni na tajnem glasovanju po enega na 10000 prebivalcev. Pokrajinski svet sprejema statut pokrajine, odloke, proračun, prostorske plane Ima 35 do 65 članov. Imel naj bi delovna telesa.

Pokrajinski odbor: sestavljajo predstavniki pokrajinskega sveta (6 - 9 članov) in predsednik pokrajinskega sveta – odbora. Ta odbor predlaga pokrajinskemu svetu odločitve iz njegove pristojnosti, sprejema izvršilne predpise za izvajanje odločitev pokrajinskega sveta, daje smernice za delo pokrajinske uprave,... Je neke vrste pokrajinska vlada.

Predsednik pokrajine: vodi pokrajinsko upravo. Letno mora poročati pokrajinskemu svetu o delu uprave, pokrajinskemu odboru pa na njegovo zahtevo. Vladi RS mora poročati o delu pokrajinske uprave pri opravljanju prenesenih nalog države. Voli in razrešuje. Predsednik pokrajine naj bi bil voljen izmed članov pokrajinskega sveta in bi bil:

- predsednik sveta
- predsednik pokrajine
- predsednik pokrajinskega odbora

47. Kako se deli skupno premoženje med novo nastale občine

Od vsega začetka je osnovni postopek ta: sporazum, arbitraža, sodišče.

Najprej gre za **sporazumno delitev** premoženja, kjer sodelujejo občinski sveti in župani. Doseženi sporazum je podlaga za vpis lastninske pravice občine v zemljiško knjigo. Občina prevzame premoženje vključno z obremenitvami tega dela premoženja.

Če občine ne razdelijo premoženja sporazumno, se mora ustanoviti **arbitraža** (100 čl. ZLS). Z arbitražno pogodbo županov. V arbitraži ima vsaka občina po enega arbitra, predsednika arbitraže pa imenuje vlada. Arbitraža sprejema odločitev z glasovanjem. Arbitražna odločba je sprejeta, če zanjo glasuje večina arbitrov, ki so glasovali, ki imajo več kot polovico glasov in če ne nasprotuje vladni arbiter, ki je predsednik arbitraže.

Če arbitraže ni mogoče ustanoviti (ni sklenjena arbitražna pogodba), ali če je neuspešna, odloči o zadevi **upravno sodišče** v upravnem sporu. Upravno sodišče o teh sporih odloča prednostno. Zakon ima še druge določbe o delitvi premoženja.

48. Vloga Ustavnega sodišča RS pri reševanju problemov lokalne samouprave

Ustavno sodišče je v skladu s svojimi pristojnostmi večkrat poseglo v potek reforme LS, predvsem v sprejeto zakonodajo. Razveljavilo je določbe zakona o LS, ki so predpisovale preohlapne pogoje za ustanovitev občine, ustanavljanje novih občin v dveh rokih, ime in sedež občine, pravni status ožjih delov občine, ter določilo, da sta 2. in 3. člen zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij v neskladju z ustavo. Močno vlogo ima ustavno sodišče zato, ker razpravlja in določa neskladja ter odreja oz. daje zakonodajalcu navodila za spremembe posameznih delov členov v zakonih ali pa celo razveljavi oz. zahteva spremembo celega člena zakona, če ugotovi, da je ta v neskladju z ustavo ali zakoni.

Pomembnost odločitve ustavnega sodišča se kaže v tem, da so njegove odločitve in priporočila obvezujoča za zakonodajalca in za tiste stranke, na katere se le-te odločitve nanašajo.

49. Ali je reforma lokalne samouprave v RS uresničena

Reforma LS v SLO poteka od leta 1991 dalje in ima 5 sestavin:

1. **Teritorialno** (oblikovanje novih občin),
2. **Funkcionalno** (razmejitev pristojnosti med državo in občino),
3. **Materialno - finančno** (ureditev sistema financiranja in premoženja občin),
4. **Organizacijsko** (vzpostavitev novih organov občin)
5. **Pravno** (uresničevanje občine kot pravne osebe javnega prava in njena vgraditev v celotno pravni sistem RS).

Nobena od teh sestavin ni realizirana dokončno. Napaka je bila, da je reforma začela najprej z novo teritorializacijo SLO na občine, namesto da bi se najprej opredelile pristojnosti(funkcionalna komponenta). Cilji reforme so bili zastavljeni pravilno, zaradi kratkih rokov še zdaleč niso uresničeni.

50. Kateri so glavni problemi lokalne samouprave v RS

1. Uvajala se je v zelo neugodnih časovnih rokih.

2. Nerešena premoženjsko pravna razmerja med občinami.
3. Sistem financiranja občin.
4. Dokončno nerešena teritorialna sestavina.
5. Ne dovolj domišljena reforma.
6. Nestabilna in prostorska izoblikovanost občin.
7. Relativno nizka stopnja zaupanja v državne organe.
8. Razdelitev pristojnosti med državo in občinami.
9. Pomanjkanje kakovostnega strokovnega kadra na občinski ravni.
10. Občine vodijo ne dovolj usposobljeni kadri, ki težijo k okrepitevam občinskih pristojnosti.
11. Reforma LS in regionalizacija DU bi morali potekati hkrati in povezano.
12. Zanimarjane so oblike soodločanja občanov, kot je to v državah z razvito LS.
13. Po sklepih SE je težava tudi v naši ustavi (140 in 143.člen) in bi ju bilo potrebno spremeniti. Prvi člen preveč zožuje izvorno delovno področje občine, drugi pa omogoča prostovoljno vključevanje kar je pravno in dejansko nerealno in neuresničljivo.

51. Kaj sestavlja pravno podlago za lokalno samoupravo v RS

ZLS je bil sprejet decembra 1993. Skupaj z Zakonom o volitvah in z Zakonom o referendumu za ustanovitev občin, je bila sprejeta potrebna zakonodaja za reformo LS. Skupaj z Zakonom o DU predstavlja skelet za postavitve novega javnega sektorja v RS.

Zakon o LS je danes obširen ima 12 poglavij, okrog 135 členov, ponekod so črtani, (95 –98). Ustavno sodišče se je veliko ukvarjalo z LS, tako z zakoni, kot z različnimi ustavnimi spori, ki so jih sprožale nove občine ali pa območja, ki so želela postati nove občine. Zakon je bil doslej 7-krat spreminjan in dopolnjen tudi z zelo obširnimi novelami. Novele so se nanašale na vsa poglavja zakona. V pripravi je 8 novela zakona,

52. Kaj določa Ustava RS o lokalni samoupravi

Ustava RS v splošnih določbah zagotavlja LS, v posebnem poglavju pa govori o uresničevanju LS, o občini, o delovnem področju samoupravnih LSK in o nadzoru državnih organov. Na LS pa se nanašajo tudi nekateri drugi členi Ustave, ki govorijo o financiranju državne in lokalne skupnosti, o davkih, o nalogah upravnih organov, o sestavi DS, o varovanju naravne in kulturne dediščine, o človekovih pravic in temeljnih svoboščin,...

Ustava RS zagotavlja pravico do lokalne samouprave prebivalcev RS (referendum, zbor občanov, državljska pobuda), kar je v skladu z ELLS.

Po Ustavi je občina temeljna oblika LS (notranje je členjena na krajevne, vaške, oz. četrtne skupnosti), poleg nje lahko obstajajo še širše samoupravne LSK – pokrajine.

Ustava določa tudi, da je glavno mesto SLO Ljubljana, da lahko država po predhodnem soglasju občine ali širše samoupravne LSK prenese nanjo opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti, če za to zagotovi tudi sredstva.

Določa tudi, da se občina financira iz lastnih virov.

Občinam je dala možnost, da se samostojno odločajo o povezovanju v širše samoupravne LSK. Ustava tudi določa nadzor državnih organov nad zakonitostjo dela organov LSK.

Ustavne določbe o LS so splošne.

53. O čem govori zakon o lokalni samoupravi

Zakon o LS je obširen in ima **12 poglavij**. To so:

1. Splošne določbe – tu se določajo načela, ki so kasneje razdeljena v posameznih poglavjih.
2. Območje in deli občin – govori o pogojih za ustanovitev občine, o njeni notranji členjenosti, o pravnem statusu ožjih delov občine, o mestni občini – pogojih zanjo, in o mestu, ki je ustavna kategorija.
3. Naloge občine – tu zakon pove, da občina v skladu z zakonom ima in razpolaga s premoženjem, ustanavlja in vodi javna podjetja, ima svoj proračun.
4. Organi občine – da so to občinski svet, župan, in nadzorni odbor – govori o njihovih funkcijah, imenovanju,.... ,
5. Občinska uprava – govori o organizaciji uprave – lahko ima en ali več organov....,
6. Občinske javne službe – to poglavje določa katere so, kaj morajo zagotavljati in kako,
7. Premoženje in financiranje občine – ker ima občina svoje premoženje, so tu določena navodila kakšno je lahko premoženje in kako naj z njim ravna ,
8. Splošni in individualni akti občine – govori o aktih (statutu, odloku, odredbah, pravilnikih, navodilih) in kako morajo biti urejeni ,
9. Pokrajine - zakon daje občinam možnost, da se prostovoljno povezujejo v pokrajine, določa pravni status, navaja naloge, organe,....,
10. Državni nadzor – govori kdo izvaja nadzor nad zakonitostjo dela organov občine, nadzor nad zakonitostjo aktov in načine postopkov odprave nepravilnosti,
11. Varstvo LS – v tem poglavju zakon govori, kdo, kje in kako lahko zahteva varstvo LS in pravice,
12. Predhodne in končne določbe.

54. Kaj je vsebina zakona o financiranju občin

Zakon o financiranju občin poimensko navaja občinske naloge, ki sodijo v sveženj zagotovljene porabe (npr. financiranje občinskih organov) in vire za zagotavljanje te porabe. To so davki na dediščine in darila, davki na dobiček od iger na srečo, davki na promet nepremičnin, upravne takse, posebna taksa za uporabo igralnih aparatov zunaj igralnic in 30% prihodkov od dohodnine. Občine, ki ne morejo zagotoviti financiranja zagotovljene porabe, so upravičene do izravnave iz državnega proračuna. Za vse druge naloge lahko občina pridobiva sredstva iz davkov na premoženje, nadomestil za uporabo stavbnega zemljišča, krajevnih in komunalnih taks, pristojbin, odškodnin za spremembe namembnosti zemljišča in škodljive posege v prostor, prihodkov uprave. Zakon določa izjemo, ko dovoljuje občinam, da lahko zakonsko določeni davki od premoženja povečajo do 5x.

55. O čem govori zakon o postopku za ustanovitev občin ter za določitev njihovih območij

ZPUODO ureja predhodni postopek z referendumom, pogoje za uvedbo postopka za sprejem zakona o ustanovitvi občin ter za določitev oz. spremembo njihovih območij in določena vprašanja postopka konstituiranja novo ustanovljenih občin. Ta zakon ureja tudi pogoje za uvedbo zakonodajnega postopka za spremembo imena in sedeža občine. ZPUODO je postopkovni zakon, ki določa naloge predlagateljev novih občin in drugih teritorialnih sprememb, DZ, Vlade in matičnega delovnega telesa DZ za LS. Zakon zahteva, da so v predlogu za začetek postopka navedeni razlogi, ki utemeljujejo združitev občin v novo občino ali razdelitev občine na nove občine oz. izločitev dela občine v novo občino ali njegovo priključitev k sosednji občini. Predlog mora vsebovati tudi ime in sedež nove občine.

56. Kako so urejene volitve organov občine

V postopku konstituiranja novo ustanovljenih občin se izvolijo in konstituirajo njihovi organi (župan, OS, nadzorni odbor) ter sprejmejo statut in drugi akti potrebni za delovanje občine. V tem postopku so opravila:

1. imenovanje občinskih volilnih komisij novo ustanovljenih občin,
2. po zakonu o lokalnih volitvah se, če se občina ustanovi po opravljenih rednih volitvah v občinske svete, prve volitve v občinski svet opravijo po določbah tega zakona o predčasnih volitvah; predčasne volitve se lahko opravijo najprej v 40 dneh od dneva razpisa volitev in najkasneje 2 meseca po razpustu prejšnjih občinskih svetov oz. po ustanovitvi novih občin; z dnem, ki je določen kot dan razpisa volitev, začnejo teči roki za volilna opravila.
3. Predčasne volitve potekajo samo v posamičnih občinah in jih zato razpisuje župan, tudi pri lokalnih volitvah je volilni postopek sestavljen iz vrste časovno natančno določenih opravil, ki vodijo do izvolitve članov občinskega sveta.

57. Kaj pojmuješ pod lokalno demokracijo

Neposredne oblike demokracije

Ustava RS zagotavlja pravico do LS v SLO, kar je usklajeno z ELLS. Pomeni, da imajo prebivalci v LSK pravico odločati o bistvenem delu lokalnih zadev javnega pomena. To pravico uresničujejo z demokratično izvolitvijo predstavniških organov, kakor tudi neposredno z referendumom, na zborih občanov, z državljsko iniciativo in na druge načine.

Lokalna oz. krajevna samouprava pomeni pravico LSK – občin in širših lokalnih skupnosti, da urejajo in opravljajo v svoji pristojnosti javne zadeve, ki se tičejo življenja in dela prebivalcev na njihovem območju. Gre za pravico ljudi v LSK, da rešujejo svoje lokalne probleme in imajo lastne dohodke.

Soodločanje občanov v javnih zadevah izhaja neposredno iz ustavne pravice državljanov sodelovati pri upravljanju javnih zadev. Možnost občanov, da neposredno odločajo, tudi povečuje njihovo zanimanje za sodelovanje v zadevah LS in s tem krepi njeno učinkovitost. Oblike neposrednega odločanja so eden temeljnih elementov LS.

Demokratične volitve

Ustava RS zagotavlja pravico do LS v SLO, kar je usklajeno z ELLS. Pomeni, da imajo prebivalci v LSK pravico odločati o bistvenem delu lokalnih zadev javnega pomena. To pravico uresničujejo z demokratično izvolitvijo predstavniških organov, kakor tudi neposredno z referendumom, na zborih občanov, z državljsko iniciativo in na druge načine.

Pri lokalnih referendumih gre za več vrst: Za obvezne- obligatorne in izbirne ali fakultativne, za predhodne in naknadne referendume.

Na referendumu se lahko da vsaka zadeva iz pristojnosti občin razen proračuna in zaključnega računa. Pri predhodnem referendumu se lahko ugotavlja volja volivcev o določitvi, ki še ni sprejeta v OS, pri naknadnem referendumu pa gre za potrditev ali zavrnitev že sprejete odločitve. Referendumi se organizirajo in izvedejo po določbah ZLS in po določbah o referendumu ljudske iniciative.

58. V čem so prednosti in pomanjkljivosti majhnih in velikih občin

Majhna LSK ima manj človeških, materialnih in drugih virov ali resursov, zato lahko opravlja manjše število javnih zadev. V majhni LSK pa so večje možnosti za vplivanje ljudi na odločanje v tej skupnosti. Velika LSK pa lahko opravlja neprimerno več javnih zadev, ker ima boljše pogoje za to.

59. Kako si zamišljaš nadaljnji razvoj lokalne samouprave v RS

Lokalna oz. krajevna samouprava pomeni pravico LSK – občin in širših LS, da urejajo in opravljajo v svoji pristojnosti javne zadeve, ki se tičejo življenja in dela prebivalcev na njihovem območju. Pričakuje se sprememba 143.člena Ustave, kateri bo točno določil združevanje občin v pokrajine.

Vlada predlaga sprejem 8. novele, ki naj bi bila sprejeta po hitrem postopku, s katero se popravi nov ZLS, kateri naj bi bil resnično sistemski (splošne narave). Ob njem pa naj bi imeli še dva zakona in sicer Zakon o občinah in Zakon o pokrajinah. Ta zakona naj bi podrobneje urejala oba nivoja LS v RS. Smiselna bi bila realizacija pobude, da se ustanovi posebno ministrstvo za javno upravo, ki bi pokrivalo tudi LS ob državni upravi.

60. Kakšno je tvoje stališče do uvedbe pokrajin v RS

Po prevladujočem mnenju je potrebno uvesti pokrajine. Z nastankom pokrajin bodo nastali pogoji za decentralizacijo države, kar je uresničevanje načela subsidiarnosti. Pokrajina bo zapolnila prostor med majhnimi občinami in državo. Povezovale naj bi se občine zaradi učinkovitejšega urejanja in izvajanja potreb državljanov in gospodarstva, ki presegajo zmogljivosti posamezne občine. Potrebna je korekcija 143. čl. Ustave, katerega formulacija je bila že pripravljena med pripravljanjem nove ustave, vendar tudi pristojnosti občin in pokrajin niso opredeljene kot to terjajo načelo subsidiarnosti, ki je temeljno načelo EL za promocijo lokalne samouprave. Razvoj lokalne samouprave in pretirana centralizacija nalog v državi kažeta na potrebo po krepitevi moči občine v razmerju do države preko pokrajine kot druge ravni LS v SLO.

Kaj pokaže primerjalni pregled lokalne samouprave v državah članicah SE

Kaj nam pove primerjalni pregled LS v Evropi

Svet Evrope išče idealno velikost LSK in pripravlja študijo o tem vprašanju. V Evropi obstajajo različno poimenovane širše LSK (Italija, Španija, -provincie, Francija – departmaji, Nemčija, - landkreise, Švedska, - lani, Danska, - okrožja, ponekod pa kar regije). Svet Evrope pripravlja že več let EL o regionalni samoupravi, ki bo nadgradila ELLS. Od 43 članic Sveta Evrope jih ima 2/3 dvotretjinsko LS. Večina preostalih, kamor sodi tudi SLO, pa razmišlja o uvedbi regij. To so vmesne ravni oblasti, torej oblasti, ki so med državo in občinami. V Angliji so intermediate. Teh pa nimajo majhne ter kulturno, geografsko in gospodarsko enotne zaključene celote kot so Malta, San Marino, Andora, Islandija, Švica.

Katere so bistvene novosti, ki jih prinaša zadnja novela ZLS

8. novela, ki je že pripravljena se nanaša na združenja občin, na občinsko upravo, na občinsko inšpekcijo, na trajanje mandata občinskih funkcionarjev (to je potrebno urediti zaradi primera občine Koper). Ker je zakon v nekaterih delih prepodroben, ali vsebuje določbe, ki v tak sistemski zakon ne spadajo, Vlada predlaga, da se po sprejemu 8. novele, ki naj bi bila sprejeta po hitrem postopku, pripravi nov zakon, kateri naj bi bil resnično sistemski (splošne narave). Ob njem pa naj bi imeli še dva zakona in sicer Zakon o občinah in Zakon o pokrajinah. Ta zakona naj bi podrobneje urejala oba nivoja LS v RS.

ZA UVEDBO POKRAJIN SO POTREBNE:

1. spremembe ustave
2. zakon o pokrajinah
3. zakon o ustanovitvi pokrajin
4. spremembe in dopolnitve cele vrste področnih zakonov ki bodo določali naloge bodočih okrajev

ARGUMENTI V PODORO VELIKIM POKRAJINAM SO:

1. v tem modelu so razlike med najmanj in najbolj razvito pokrajino manjše
2. takšna pokrajina ima več materialnih in človeških virov
3. ima racionalnejšo upravo
4. je enakovrednejši partner v čezmejnih povezavah
5. je v boljšem položaju za pridobivanje sredstev EU za skladnejši regionalni razvoj